

ویراست نهایی | سال ۱۴۰۲

پروژه روابط راهبردی ایران و ترکیه

روابط دو جانبه سوریه و ترکیه

از تخصص تا گفتگوهای صلح

شبکه تحلیلگران رصدخانه اندیشکده‌ها

رصد خانه اندیشکده ها

عنوان: روابط دوجانبه سوریه و ترکیه

نویسنده: شبکه تحلیلگران رصدخانه اندیشکده‌ها

ناظر طرح: مرکز همکاری های ریاست جمهوری

طرح جلد و صفحه آرای: علی حکیمی

نوبت چاپ: اول – تابستان ۱۴۰۲

همه حقوق این اثر برای رصدخانه اندیشکده ها کشور محفوظ است.

در صورت تخلف ، پیگرد قانونی دارد.

نشانی : تهران ، چهار راه ولیعصر ، قبل از برادران مظفر ، پ ۹۰۷

صندوق پستی : ۱۴۱۶۹۳۵۹۵۱ تلفن : ۰۶۴۴ ۰۲۱ ۶۶۹۸ www.rasadkhone.ir

فهرست

۴.....	خلاصه مدیریتی
۵.....	فصل اول: رویکرد سیاسی - امنیتی ترکیه نسبت به سوریه
۵.....	تغییر اولویت‌ها؛ مبارزه با تروریسم کردی
۸.....	توسعه عمق راهبردی
۱۰.....	گفتگوهای مسکو
۱۲.....	جمع بندی راهبردی
۱۳.....	فصل دوم: رویکرد اقتصادی ترکیه نسبت به سوریه
۱۷.....	معارضان سوریه
۱۹.....	پناهندگان سوری
۲۰.....	جمع بندی راهبردی
۲۲.....	فصل سوم: نتیجه گیری؛ توصیه‌های راهبردی و پیشینی در مورد روابط ترکیه و سوریه
۲۲.....	چشم انداز
۲۳.....	توصیه سیاستی
۲۵.....	منابع

خلاصه مدیریتی

در روند آغاز و توسعه دامنه جنگ داخلی سوریه، ترکیه یکی از بازیگران کلیدی در حمایت از مخالفان نظام اسد و انتقال تروریست‌های خارجی به داخل خاک همسایه جنوبی بود. آنکارا به عنوان رهبر محور اخوانی در کنار بلوک محافظه‌کار سنی و رژیم صهیونیستی تا سال ۲۰۱۶ سیاست براندازی دمشق را دنبال می‌کرد اما پس از تغییر معادلات میدانی و دست برتر ارتش سوریه در میدان نبرد، سبب شد تا ترکیه به روند گفتگوهای آستانه پیوسته و رویکرد امنیتی مبارزه با تروریسم کردی را برگزیند. از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ ارتش ترکیه با همکاری گروه‌های تروریستی و معارضان سوری چهار عملیات «سپر فرات»، «شاخه زیتون»، «چشمه صلح» و «سپر بهار» در مناطق شمالی سوریه به بهانه پاکسازی گروه‌های کردی همچون ی.پ.ک و قسد اجرا کرد. با تثبیت جایگاه بشار اسد و رفع تعلیق کرسی سوریه در اتحادیه عرب، آنکارا- دمشق با میانجی‌گری ایران و روسیه گفتگوهای صلح مسکو را آغاز نمودند. با توجه به پیروزی رجب طیب اردوغان در انتخابات ۲۰۲۳ تحلیل‌گران در میزان جدی بودن وی در مذاکرات مسکو ابراز تردید می‌کنند. به عبارت دیگر زمانی که دیگر فشار انتخابات علیه دولت حاکم ترکیه وجود ندارد؛ آنکارا ترجیح می‌دهد تا وضع موجود را با هدف تامین حداکثری منافع ملی حفظ کند. «همکاری ایران با سوریه و روسیه برای جلوگیری از کنترل ترک‌ها بر جاده ترانزیتی M-4 و M-5»، «همکاری با محور محافظه‌کار سنی و اتحادیه اروپا برای فشار بر ترکیه با هدف خروج نیروهای نظامی و بازگشت آوارگان» و «اعطای امتیاز اقتصادی به آنکارا با هدف خروج نظامی‌های این کشور از شمال سوریه و قطع حمایت از معارضان سوری» توصیه‌های سیاستی نگارنده برای دستگاه‌های تصمیم‌گیر است.

کلمات کلیدی: سیاست، اقتصاد، معارضان سوری، سوریه، ترکیه و ایران